

KAUNAS UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
LITHUANIAN SOCIAL RESEARCH CENTRE
VYTAUTAS MAGNUS UNIVERSITY

Giedrė Blažytė

**Immigration for family reunification to Lithuania: the role of
gender and ethnicity in the process of social adaptation**

Summary of Doctoral Dissertation

Social Sciences, Sociology (05 S)

Vilnius, 2017

The dissertation was prepared between 2012 and 2017 at the Lithuanian Social Research Centre

Academic supervisor: Chief researcher dr. Andrius Marcinkevičius (Lithuanian Social Research Centre, Social Sciences, Sociology – 05 S)

The dissertation will be defended at the Council of Sociology Science of Kaunas University of Technology, Lithuanian Social Research Centre and Vytautas Magnus University:

Chairman: Chief researcher dr. Sarmitė Mikulionienė (Lithuanian Social Research Centre, Social Sciences, Sociology – 05S)

Members:

Chief researcher dr. Rūta Brazienė (Kaunas University of Technology, Social Sciences, Sociology – 05S)

Chief researcher dr. Arvydas Virgilijus Matulionis (Lithuanian Social Research Centre, Social Sciences, Sociology – 05S)

Prof. dr. Artūras Tereškinas (Vytautas Magnus University, Social Sciences, Sociology – 05S)

Prof. dr. Dovilė Budrytė (Georgia Gwinett College (USA), Social Sciences, Political Sciences – 02S)

The public defense of the dissertation will take place at 3 p.m. on 30 June 2017 at the public session on the Council of Sociology Science in the conference hall of Lithuanian Social Research Centre (3rd floor, room 304)

Address: Goštauto str. 9, Vilnius, LT

The Dissertation summary was sent out on 30 May 2017

The Dissertation is accessible in the libraries of Kaunas University of Technology, Lithuanian Social Research Centre and Vytautas Magnus University

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
LIETUVOS SOCIALINIŲ TYRIMŲ CENTRAS
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

Giedrė Blažytė

**Imigracija dėl šeimos susijungimo Lietuvoje: lytis ir etniškumas
socialinės adaptacijos procese**

Mokslo daktaro disertacija
Socialiniai mokslai, sociologija (05 S)

Vilnius, 2017

Mokslo daktaro disertacija rengta 2012-2017 metais Lietuvos socialinių tyrimų centre pagal Kauno technologijos universitetui, Lietuvos socialinių tyrimo centrui ir Vytauto Didžiojo universitetui (2011 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. V-1019) suteiktą doktorantūros teisę.

Mokslinis vadovas: Vyriaus. m. d. dr. Andrius Marcinkevičius (Lietuvos socialinių tyrimų centras, socialiniai mokslai, sociologija – 05 S)

Mokslo daktaro disertacija ginama Kauno technologijos universiteto, Lietuvos socialinių tyrimo centro ir Vytauto Didžiojo universiteto sociologijos mokslo krypties taryboje:

Pirmininkas: Vyriaus. m. d. dr. Sarmitė Mikulionienė (Lietuvos socialinių tyrimų centras, socialiniai mokslai, sociologija – 05S)

Nariai:

Vyriaus. m. d. dr. Rūta Brazienė (Kauno technologijos universitetas, socialiniai mokslai, sociologija – 05S)

Vyriaus. m. d. dr. Arvydas Virgilijus Matulionis (Lietuvos socialinių tyrimų centras, socialiniai mokslai, sociologija – 05S)

Prof. dr. Artūras Tereškinas (Vytauto Didžiojo Universitetas, socialiniai mokslai, sociologija – 05S)

Prof. dr. Dovilė Budrytė (Georgia Gwinett College (JAV), socialiniai mokslai, politikos mokslai – 02S)

Disertacija bus ginama viešame sociologijos krypties tarybos posėdyje 2017 m. birželio mėn. 30 d. 15 val. Lietuvos socialinių tyrimų centro posėdžių salėje (304 kab., III a.)

Disertacijos santrauka išsiųsta 2017 m. gegužės mėn. 30 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Kauno technologijos universiteto, Lietuvos socialinių tyrimų centro ir Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekose.

INTRODUCTION

Family migration has been one of the most popular mobility strategies for non-European Union (non-EU) citizens to arrive to the European Union (EU) for the past few decades and family reunification, in public discussions, remains the main immigration channel for people to move to Europe (Huddleston and Tjaden, 2012; Castles and Miller, 2009). Social studies emphasize the relevance of family reunification to improve cultural stability and social life of a reuniting family and separate its family members in the receiving society (Huddleston and Tjaden, 2012). In addition, the attention is also drawn to the complexity, problem and extent of research on the subject of family migration phenomenon (Müller-Bachmann, 2008). Significant policy changes have been implemented in the field of immigration for family reunification in the past decade. The questions related to the family reunification have been included into the EU and the national policies agendas of the EU Member States, consequently the necessity of the studies that would enclose the particularities of the family reunification and its conditions have attracted attention of the scholars from the different research fields.

Despite the fact that immigration cases for family reunification are one of the most popular for entry into the EU and the scientific researches (Huddleston and Tjaden 2012; Huijnk, Verkuyten and Coenders 2012; Pascouau and Labayle, 2011), analysing this phenomenon, emphasize the importance of family for successful immigrants' adaptation in the receiving society, the scientists (Kofman, Kraler, Kohli and Schmoll, 2011; Paraskevopolou, 2011; Bailey and Boyle, 2004) tend to point out that family migration studies remain theoretically, methodologically and empirically marginalized in the context of international migration research.

It is important to note that recent studies of factors of immigration for family reunification have moved the step forward and cover a broader understanding of the phenomenon. First of all, it moves away from the interpretation of family reunification as a form of 'tied' migration, when female dependents follow the male breadwinner as the primary migrant. Secondly, because of increased temporary mobility of the EU citizens (for the purpose of work, studies or leisure) it is proposed to pay attention to more diverse forms of family migration which cover not only immigration for family reunification cases, but also the cases of family formation where the citizen of the destination country forms a family with the alien.

Changes related to the interpretation of the migration for family reunification concept and broader understanding of this phenomenon had also an impact for changes of theoretical perspectives explaining this phenomenon. The first studies of migration for family reunification were based on the human capital perspective (Mincer, 1978; Sandell, 1977), meanwhile in the contemporary studies of the phenomenon it is proposed to apply a *gender sensitive approach* and, while analysing family migration-related processes, to involve gender social category. Family migration is gendered (Kofman, 2004) and every member of the family differently adjusts to the new cultural environment and requirements of the receiving society. These circumstances cause changes within the family – it has an impact for relationship of family members, as well as for the gender roles distribution which might influence individual's social adaptation in the public sphere (workplace, community and other). According to Müller-Bachmann (2008comp. de la Hoz, 2007), “the inner-familiar relations and dealings concerning requirements of the host society can be understood as the interface between the public and private living environments”.

The theoretical and methodological approaches of the family migration have been changing over the time, as well as approaches of social adaptation. An approach of adaptation as a uni-dimensional process, when immigrants give up their ethnic identity and adopt norms of behaviour and practices of the receiving society, was changed by the bi-dimensional approach which interprets adaptation as the long-term result of acculturation. This approach is represented by J. W. Berry (1997) who identified four kinds of acculturation strategies – integration, separation, assimilation and marginalization. “His scheme concentrates on individual attitudes along two lines: whether individual wishes to sustain his/ her cultural identity and whether contacts with groups of another culture are free and regular” (Kasatkina and Leončikas, 2003:218).

Lithuanian scholars Kasatkina and Leončikas (2003) adjusted Berry's scheme of acculturation strategies to the sociological fieldwork studying adaptation of ethnic minorities and emphasising the relevance of social context of the receiving society. According to the adjusted scheme, Kasatkina and Leončikas (2003) interpret acculturation strategies as types of adaptation and state that not everything is up to individual (...) type of adaptation is therefore more than a strategy of individual behaviour” (2003:219).

To explain the factors of social context, the theory of segmented assimilation is applied in the dissertation. According to the theory, the social context of the receiving society consists of the host government's policies towards migration and migrants' integration, receiving society's attitudes and prejudices about immigrants and migrants' co-ethnic communities, as well as their resources to support newly arrived migrants (Portes and Rivas, 2011; Portes, Rumbaut and Berkeley, 2001).

Migration, as the subject of social studies in Lithuania, is quite popular, however most of them lack for being systematic, continuous and having long term strategy (Sipavičienė and Stankūnienė, 2011). The Lithuanian scholars have taken an interest in immigration just over the last decade. This could be related with the Lithuanian membership in the EU since 2004, and the extension of the Schengen area in 2007, as well as with the establishment of the European Fund for the Integration of non-EU immigrants (EIF) in Lithuania in 2007.

Despite the fact that cases of immigration for family reunification has remained the most popular ground for arrival of non- EU citizens to Lithuania since 2004 (except 2008 and 2014), there have not been implemented comprehensive social studies of the phenomenon yet. Most of the studies carried out in the country are related to the topic of economic migration, meanwhile, questions related to family migration have been studied only episodically or have not been analysed at all. Besides, there is still lack of attention to the integration of gender dimension to the studies that analyse migrants' adaptation to the Lithuanian society.

Above mentioned facts, related to the studies of family migration and the lack of immigration research in Lithuania, formulate **problematic aspects** of the theme of the dissertation. Firstly, immigration for family reunification has not been comprehensively studied in Lithuania. Some questions related to the phenomenon have been fragmentary included only to some social studies analysing immigration to Lithuania. Secondly, while studying social adaptation experiences of migrants of family reunification from sociological perspective it is important to consider that types of adaptation are not chosen consciously but are influenced by the social context of the destination country. Thirdly, there is still lack of attention to gender category in the contemporary migration studies. While analysing migrants' experiences of social adaptation to the receiving society, it is important to take into account how individuals distribute gender roles within

the family and what is an interconnection between the factors of the private sphere and social context of the receiving society, i.e. to analyse how private sphere interacts with public sphere in the process of social adaptation – how social adaptation can influence family life and vice versa and how family (distribution of gender roles with the family) can affect the process of social adaptation in the public environment. Finally, gender is not the only category that can have an impact for the process of social adaptation and it does not act as a separate category but may appear with other social categories (Crenshaw, 1991; Davis, 2008). Thus, it is recommended to apply an *intersectionality approach* to the feminist migration studies. This approach is applied in the dissertation in order to find out if and how gender and ethnicity intersect during the process of social adaptation.

The problematic aspects concerning the theme of the dissertation presuppose the **topicality** of the dissertation research:

1) Additional research on immigration for family reunification phenomenon in Lithuania.

2) The target group of the study – immigrants on the ground of family reunification – is one of the biggest groups of immigrants by their grounds of arrival in Lithuania and, according to the number of the extended residence permits, the group that is the most tended to relate future life with the country.

3) The study of dissertation reveals how social adaptation in the destination country is influenced by the factors both related to the social context of the destination country and the distribution of gender roles within the family.

The **newness** of the theme chosen is linked to:

1) Gender category is involved into the study which analyses phenomena of immigration and social adaptation – the processes that are mostly considered as gender neutral in various social studies.

2) Gender roles distribution within the family has an impact for social adaptation in the receiving society and the challenges caused by the phenomenon may be related to changes of the gender roles among family members.

3) Ethnicity is also important category in the process of social adaptation and is situational in the context of family migration and intersects with category of gender in migrants' social adaptation process.

The aim of research – to investigate peculiarities of social adaptation of migrants on the ground of family reunification by assessing the impact and the links of social context, gender and ethnicity.

The object of research – social adaptation of migrants on the ground of family reunification in the country of destination.

The goals of the study:

1) To make theoretical review of migration studies in Lithuania and to provide an analysis of migration and migrants' integration policies, dynamics of migration statistical data, as well as public attitudes towards non-EU citizens.

2) In accordance with social adaptation theories, to analyse how social context of the destination country, as well as gender and ethnicity categories influence the social adaptation of non-EU citizens.

3) In accordance with methodology of empirical study, to carry out research that would enclose the peculiarities of social adaptation of migrants on the grounds of family reunification in the country of destination.

The theses of the dissertation:

1) Social adaptation of immigrants on the grounds of family reunification is closely related to the distribution of gender roles within the family during the decision process to migrate and reunite with the family in the destination country.

2) Adaptation type of migrants of family reunification is not chosen consciously but depends on the social context of the destination country.

3) Distribution of gender roles within the family has an impact on social adaptation to the receiving society and challenges caused by this process influence changes for the family life.

4) Ethnicity is also important category that has an impact on social adaptation. In the context of immigration for family reunification it is situational and intersects with the category of gender.

Theoretical-academic significance of the dissertation is related to the lack of empirical studies of the phenomenon of family reunification in Lithuania and the aim to enclose the peculiarities of social adaptation of migrants on the ground of family reunification. The study mainly focuses on category of gender and to related issues. This methodological approach complements underdeveloped migration feminist research methodology in Lithuania. Besides, an *intersectionality approach* is applied in the study in order to show if and how gender and ethnicity categories manifest and intersect during the process of social adaptation.

Practical significance of the dissertation is related to comprehensive analysis of the phenomenon of family migration which includes: presentation of the structural factors of family migration (family reunification policies in the EU and Lithuania; dynamics of family reunification in Lithuania; public attitudes towards immigrants); interviews with the experts working in the NGOs and governmental institutions in migration and migrants' integration field; as well as personal experiences of migrants of family reunification. The data received during the research have been used to formulate recommendations for migration and migrants' integration policy makers, for organisations that provide services for immigrants; in addition, the guidelines for the scientific studies in the migration and migrants' social adaptation field have been proposed.

In order to accomplish the set aim and goals, various **research methods** are combined in the dissertation, a wide spectrum of literature and databases are used, which are discussed in the **structural part of the dissertation**:

The first part of the dissertation in detail presents the concept of family migration, directions of the studies of family migration and the assumptions of the studies of migrants' social adaptation. After the presentation of the development of social studies in the field of family migration in general context of social sciences and in Lithuania, two theoretical approaches of adaptation are comprehensively discussed. First of all, the model of acculturation research based on theoretical approach of Berry's acculturation strategies and four acculturation strategies are presented. The study of the dissertation is sociological, thus, otherwise than in Berry's model of acculturation, the dissertation states that type of adaptation is not consciously chosen and is more than individual

strategy, and is influenced by the social context of the destination country. Social context in the dissertation is operationalized according to the theory of segmented assimilation. Besides, considering the latest migration studies based on feminist approach, gender category is involved in to the study. It is analysed if and how private and public spheres interact during the process of immigrants on the ground of family reunification social adaptation. This part of the dissertation also presents an *intersectionality approach* – migrants' social adaptation is analysed taking into account intersections of gender and ethnicity. The theoretical part of the dissertation is finished by analysing the importance and role of ethnicity in the context of family migration and social adaptation process.

The second part of the dissertation analyses the structural (contextual) factors of family reunification and social adaptation. Firstly, a comprehensive analysis of family reunification policies implemented on the EU and national level has been presented. It covers analysis of the conditions of family reunification for non-EU citizens, as well as a comparative analysis based on the international study Migrant Integration Policy Index (MIPEX) of the family reunification policies in different EU Member States. Secondly, in order to present the dynamics of the phenomenon of family reunification in Lithuania since the beginning of the country's membership in the EU in 2004, the method of statistical data analysis was employed. Finally, the present work provides the analysis of data of the public attitudes survey from the Institute for Ethic Studies (Lithuanian Social Research Centre) in the period 2005-2014.

The third part of the dissertation presents an empirical research of the dissertation and its results. First of all, an empirical study is justified and empirical research model is presented. Secondly, it is explained why the qualitative research method is chosen for the study. Later, data collection method and the ways to choose interviewees for the study are explained. Detailed sociodemographic characteristics of the research participants are also provided in this part of the dissertation. Then, the process of the research is explained and the main challenges are indicated. Before the presentation of the results of the study, methods for the collected data are presented.

The dissertation is finished with the discussion of the main results of the empirical dissertation research, conclusions and recommendations.

CONCLUSIONS

Summarising the theoretical analysis of family migration and social adaptation of migrants on the ground of family reunification, the following conclusions have been reached:

1. Due to attention to the phenomena related to economic migration, family migration issues remain theoretically, methodologically and empirically marginalized in the context of international migration research.

Although comprehensive analysis of the contemporary migration studies suggest that recently there has been noticeable increase in interest in family migration and related processes, however, this phenomenon remains theoretically, methodologically and empirically marginalized in the context of migration for several reasons. First of all, even though over the past decades theoretical approaches explaining the phenomenon of immigration have changed, economic circumstances of migration still dominate in the contemporary migration studies. Having carried out the comprehensive analysis of the migration studies in Lithuania, it could be revealed that despite the fact of increasing number of foreigners settled in the country, there is a lack of attention to immigration issue from Lithuanian scholars. It could be explained by the fact that Lithuania remains the country of emigration, thus, social scientists are more interested in the issues related to the latter phenomenon. Besides, social studies in Lithuania usually concentrate on issues related to economic migration, meanwhile, one of the most popular grounds of arrival of non-EU citizens to the country – cases of family reunification – remains insufficiently investigated.

2. Social adaptation of migrants of family reunification is influenced both by social context of the country of destination and distribution of gender roles within the family.

Type of adaptation is more than a strategy of individual behaviour, thus, analysing experiences of social adaptation of migrants on the ground of family reunification, it is important to take into account factors of social context of the country of destination. Besides, family migration is gendered and different family members react to the requirements of the receiving society differently, and the behaviour of family members influenced by these circumstances may have an impact on the family. And vice versa, the

factors related to distribution of gender roles within the family may have an impact on social adaptation in the country of destination. Thus, in the context of family migration it is important to consider both the factors that appear in the public sphere and are related to the social context of the destination country, and to the factors that appear in the private sphere that are related to the category of gender.

3. Gender is not the only factor that influences the process of social adaptation and appears with other social categories.

The contemporary migration studies which are based on gender sensitive approach, recommend paying attention that gender does not act as a separate social category and it intersects with other social categories such as ethnicity and the categories that might be attributed to the same individual. This methodological approach helps to reveal various forms of gender inequality that appear both in private and public spheres.

4. Ethnicity may be interpreted as some kind of social capital in the context of family migration.

In the context of migration ethnicity is interpreted as some kind of social capital that might be used in the situations when it is necessary and can satisfy the needs. Even though ethnicity, as a social capital, in the context of family migration can be positively evaluated and especially contributing at the beginning of the settlement in the new cultural environment, but on the other hand, it can become a precondition of marginalisation in the receiving society.

Analysis of structural (contextual) factors of family reunification and social adaptation reveals:

1. Immigration on the grounds of family reunification has remained one of the most popular grounds of arrival of non-EU citizens to Lithuania for over a decade.

After the comprehensive analysis of statistical data, it can be claimed that family reunification remains one of the most popular grounds for arrival of non-EU citizens to Lithuania, which dynamics are not influenced neither by economic circumstances of the country, nor by legal system changes related to the regulations of immigration to the country.

2. Lithuanian policy of family reunification does not ensure integration opportunities for immigrants on the ground of family reunification.

Review and analysis of the national and EU policies in the field of family reunification, as well as secondary data analysis of the study MIPEX suggests that condition for family reunification in the country is favourable but the status of the family members who join the sponsor in the country of destination is extremely vulnerable and especially those who have temporary residence permit. The right to work in the country without additional permit does not guarantee an independence of those individuals from their spouses who are Lithuanian citizens or have a residence permit to live in the country. Migration and migrants' integration policies that are implemented in Lithuania in accordance with the theory of segmented assimilation could be called as 'passive acceptance' (Portes et al., 2001), when we talk about the measures applied for those family members who arrive to the country where their spouses or partners are the citizens of Lithuania or foreigners who have a residence permit to live in Lithuania.

After the analysis of the integration measures, it is revealed that integration of migrants in the country is fragmented and left for NGOs; however, financial support for their activities is not foreseen. Furthermore, even though NGOs provide quite a wide range of services, there are no facilities that would be particularly related to support of migrants' families, for instance, combination of family and work life, provision of day care for migrants' children, etc.

3. Most of the Lithuanian citizens have not faced and / or communicated with migrants who settled in the country, meanwhile negative attitudes towards migrants are formulated by the mass media.

Analysis of the public opinion polls reveals that Lithuanians' attitudes towards migrants are more negative than positive. Most of the citizens have not been faced and/ or communicated with foreigners who are settled in Lithuania, meanwhile, their attitudes towards migration and migrants are constructed by mass media. Although a majority of those polled Lithuanians claimed that they understand that migrants face various problems and challenges, however, they do not want to agree upon implementation of various integration measures for non-EU citizens.

Summarising the results of the qualitative research the following conclusions are made:

1. The qualitative research results affirm the first thesis of the dissertation that the process of social adaptation is related to the distribution of gender roles within the family while the decision to migrate and reunify with the family in Lithuania is made:

The families with the traditional distribution of gender roles, before making the decision to migrate and reunite in Lithuania, firstly consider the opportunities of the husband in the country of destination (mostly in the labour market). Consequently, marginalization and separatism types of adaptation in the receiving society are formulated for women – women sacrifice their career opportunities and / or social network in order they could be with their families and, with regard to traditional distribution of gender roles (mostly related to children care), they face with a limited opportunities of social adaptation in the context of labour market and social networks.

The empirical data of the study also confirm the insights of the previous studies that decision to migrate in the context of family migration is not only the rational action based on the economic considerations. Besides economic reasons of migration, participants of the study also stated that they decided to migrate because they wanted to save the relationship with the spouse / partner and / or the family; they had to take care of their spouses' close relatives or they wished to raise the children in the environment which is culturally close for one of the spouses.

2. The research results partly confirm the second defensive thesis of the dissertation that type of adaptation is not chosen consciously and is more than individual strategy of behaviour because the process of social adaptation and its results are influenced by the social context of the destination country:

2.1 In the context of family reunification, immigration policy in Lithuania and its measures can be assigned as 'passive acceptance' – newly arrived foreigners encounter such problems and challenges as how to get the residence permit and lack of services those are especially needed at the beginning. In addition, the procedure and rules applied to extend the residence permit in the country are not suitable for foreigners with families who settled in Lithuania– even the foreigners, who live in the country for a longer period of time, and who successfully integrated into the labour

market, are not confident about their status and future life prospects in the country. They encounter difficulties to extend their residence permits or have to wait for the decision to issue permanent residence permits.

2.2 Immigration policy in Lithuania predetermines that marriage in the context of family reunification becomes some kind of adaptation strategy. The results of the study reveal that foreigners who arrive to Lithuania to their partners have to legalize the marriage if they want to exercise their right to work in the country without additional residence permit. In addition, because of pending law on partnership, marriage remains the only way for foreigners not only to incorporate into the labour market but in general to settle in the country.

2.3 Lithuanian society is more open for persons from minority groups who are similar in physical appearance, language and religion. Negative attitudes towards migrants especially stand out in such spheres as labour market and health care. Although the majority of survey participants said that they have not faced discriminatory situations due to their foreign nature or they did not tend to describe such situations as discriminatory, however the study revealed that negative attitudes towards migrants exist in the country. Due to distinctive appearance, their religion and lack of knowledge of the Lithuanian language, the individuals receive higher attention in public, and they face more difficulties in finding a job, renting flat or getting health care services.

2.4 The second thesis of the dissertation is partly affirmed because, according to the segmented assimilation theory, the third social context factors and related to the co-ethnic migrants communities and their resources for newly arrived migrants are not important for family migrants. In the context of family reunification the most important source of support at the beginning and later becomes not the migrants' co-ethnic communities, but their spouses and their social network – relatives, friends, co-workers, etc. The spouses' and their network support asserts with the help managing formalities to live in the country, adaptation in new cultural environment during the transition period, as well help for integration into the labour market.

3. Type of adaptation is not constant result of adaptation, but always changing because of the factors in private and public spheres.

The results of the study confirm instability of the phenomenon of social adaptation – the same person can be integrated into the labour market of the country of destination but at the same time to experience segregation of the receiving society regarding to social networks. Besides, the qualitative research shows different results from the previous studies – ethnicity is more maintained in the private than in public sphere in terms of mixed families.

Furthermore, the type of adaptation changes over time – social network spreads and social contacts are established with the major part of society members. Consequently, the status of foreigners in the society is changing and the satisfaction with such changes is growing.

It is also important to mention that application of the acculturation scheme by Berry for the research of social adaptation in the context of family migration is problematic and in some cases to set the type of adaptation is very subjective. During the study it was noticed that when the type of adaptation is set in accordance with two factors of social adaptation (satisfaction with the achieved status and saved ethnic identity,) in some cases the type of marginalization or separation could be set, however, participants of the study themselves were not tended to indicate their adaptation in the receiving society as such. For instance, interviewees who stated that they mostly keep the relationship with other foreigners at work and communication is mostly in English, and they are not very satisfied with their status, they claim that they feel that they are integrated into the receiving society because they live here with their families, pay taxes for the government, etc.

4. The results of qualitative study affirm third thesis of the dissertation that distribution of gender roles has an impact on social adaptation in the receiving society.

4.1 Women more often than men experience segregation in terms of social networks (their contacts are mostly related with children – acquaintances from kindergartens, schools, etc.) and marginalization in the labour market, however they integrate easier in terms in linguistic aspect. This is especially visible in the experiences of women in the families of traditional distribution of gender roles. Meanwhile, male migrants' experiences are more related with traditional role of man as a breadwinner of the family and its fulfilment.

4.2 If the traditional gender role of man as a breadwinner is not fully fulfilled it has negative consequences for their social adaptation. Besides, men harder than women experience transition period in the receiving society which is over after they find employment and stable source of income.

4.3 The results of the study reveal that various migration and social adaptation processes can have an impact on the relationship of spouses and in some cases can have an impact on social adaptation process. Experiences of the participants of the study show that especially at the beginning of life in Lithuania and by the phenomenon of family reunification caused dependency of the spouse, some families experience tension and conflicts. In some cases they become the stimulation for quicker adaptation (e.g., learning the Lithuanian language, searching of employment possibilities, etc.).

5. Results of the empirical study affirm the fourth thesis of dissertation that ethnicity also plays an important role in the process of social adaptation. In the context of family migration it is situational and acts with the category of gender.

The experiences of the participants of the study reveal that ethnicity, in the context of family reunification, are situational and mostly used in the situations when it is necessary to get some information (e.g. information related to the residence permits) and for spreading a social network. One of the most used characteristic of ethnicity is language that facilitates integration into labour market. However, other than in various studies of labour migration, the study reveals that co-ethnic social networks for family migrant are not so important while looking for a job in the destination country.

The intersection between ethnicity and gender is the best is seen when it comes to female migrants' integration into the labour market. The results of the study prove the results of the previous social studies that female migrants experience double discrimination in the labour market. They face difficulties to be employed because they are foreigners (e.g., do not know the language); meanwhile, they find it difficult to keep work position because of distribution of gender roles within the family (e.g. child care at home).

RECOMMENDATIONS

1. Based on the results of the qualitative research and analysis of the theoretical and structural (contextual) factors of migrants' on the ground of family reunification social

adaptation, **it is recommend for the future social studies** to consider the popularity of the phenomenon among non-EU citizens and the need of social studies related to this phenomenon. It would be appropriate to carry out research that would reveal not only individual experiences of migrants on the ground of family reunification but also would involve other family members into the study. It is especially important in the future to investigate how children of these families adopt in the host society and what structural challenges they face in the social context and, consequently, how these children identify themselves in the receiving society and what future perspectives they see in the country.

2. Summarising the results of the empirical study and the analysis of the structural (contextual) factors, it is recommended for the policy-makers of immigration and migrant integration policies:

2.1 It is recommended to simplify conditions for family reunification in Lithuania by shortening two years period for foreigners who live and work in Lithuania and want to reunify with their family members who stay in their country of origin. In addition, it is recommended to create flexible conditions to reunify with the family for foreigners who study in the country. Such condition not only would promote the integration but also would probably create more opportunities of their prospects for long-term residence in Lithuania.

2.2 It is recommended to create more flexible conditions to extend residence permits for foreigners who have families with the Lithuanian citizens, work here and pay taxes for the state. As the study results reveal, despite the above-mentioned facts, foreigners face with the problems when extending their residence permits and such circumstances may cause a sense of insecurity about the future.

2.3 It is recommended to better protect the status of foreigners on the ground of family reunification. In accordance with the laws of the country, their status provides complete dependence on their spouse. For instance, residence permit for foreigner on the ground of family reunification is withdrawn in case of divorce with the spouse, as well as permanent residence permit for these foreigners is withdrawn in case permanent residence permit is withdrawn for their spouse, etc. The law does not foresee any exceptions that would protect migrants on the ground of family reunification, even in the cases of domestic violence.

2.4 The decision to issue and / or extend residence permit should be made more rapidly and more efficiently. The experiences of foreigners reveal that they often face the situations when the decision is not made before the end of their visa validity. . In some cases they are forced to come back to their countries of origin and to wait the decision there. Such circumstances create additional challenges and problems for family, both talking about personal relationships between the spouses and financials issues, etc.

2.5 Considering immigration and migrants' integration questions, it is important to foresee a regular and stable funding for NGOs that provide services for newly arrived and already settled migrants.

2.6 Considering political guidelines of immigration and migrants' integration, to include a range of services that would help foreigners to combine their professional and family life.

3. Summarizing the results of the research, it is recommended for organisations that provide integration services for migrants and their families to provide services that would help for migrants to combine family and work life, e.g. children day care services.

IVADAS

Šeimos migracija¹ jau kelis dešimtmečius išlieka dominuojančia migrantų, atvykstančių į Europos Sąjungos (ES) valstybes nares, mobilumo strategija, o šeimos susijungimo aplinkybė viešose diskusijose yra pristatoma kaip pagrindinis imigracijos kanalas, kuriuo patenkama į Europą (Huddleston ir Tjaden, 2012; Castles ir Miller, 2009). Ši reiškinį tiriantys mokslininkai pabrėžia šeimos migracijos svarbumą užtikrinant šeimos ir atskirų jos narių kultūrinį stabilumą bei pagerinant jų socialinį gyvenimą priimančioje visuomenėje (Huddleston ir Tjaden, 2012). Be to, atkreipiamas dėmesys į šeimos migracijos reiškinio kompleksiskumą, problematiškumą ir neištirtumą (Müller-Bachmann, 2008).

Per pastarąjį dešimtmetį įgyvendinta ryškių ir svarbių politinių pokyčių imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste, o to pasekoje, Europos Sąjungos (ES) ir nacionalinių valstybių narių lygmenyse iškeltas šio klausimo svarbumas bei šeimos migracijos sąlygų ES valstybėse narėse tyrimų reikalingumas, lėmė ir išaugusį mokslininkų susidomėjimą šiuo reiškinium.

Nepaisant to, kad imigracijos dėl šeimos susijungimo atvejai yra viena populiariausių atvykimo į ES aplinkybių, o ši reiškinį analizuojančiuose moksliniuose tyrimuose (Huddleston ir Tjaden, 2012; Huijnk, Verkuyten ir Coenders, 2012; Pascouau ir Labayle, 2011) akcentuojama šeimos svarba sėkmingai imigrantų adaptacijai priimančioje visuomenėje, mokslininkai (Kofman, Kraler, Kohli ir Schmoll, 2011; Paraskevopolou, 2011; Bailey ir Boyle, 2004) linkę pažymėti, kad šeimos migracijos tyrimai išlieka teoriškai, metodologiškai ir empiriškai marginalizuoti tarptautinių migracijos tyrimų kontekste.

Svarbu paminėti, kad naujausi imigracijos dėl šeimos susijungimo aplinkybės tyrimai apima platesnį šio reiškinio suvokimą. Visų pirma, tolstama nuo šio reiškinio interpretacijos tik kaip nuo vyrų priklausomų moterų migracijos formos. Antra, dėl išaugusio trumpalaikio ES piliečių mobilumo (darbo, studijų ar laisvalaikio tikslais) raginama atkreipti dėmesį į įvairesnes šeimos migracijos formas, kurios apima ne tik

¹ Šeimos migracijos reiškinys yra kompleksinis – Europos Sąjungos (ES) ir nacionaliniai teisės aktai išskiria, o įgyvendinti socialiniai tyrimai liudija įvairius galimus šeimos migracijos atvejus. Disertacijoje sąvoka vartojama kaip bendrinė ir apima imigracijos dėl šeimos susijungimo ir šeimos kūrimo atvejus.

imigracijos dėl šeimos susijungimo, bet ir tikslo šalies piliečio ir užsieniečio šeimos kūrimo atvejus.

Pokyčiai, susiję su migracijos dėl šeimos susijungimo sąvokos kaita bei platesniu šio reiškimo suvokimu, turėjo įtakos ir jo tyrimų teorinių prieigų kaitai. Pirmieji šeimos migracijos tyrimai įgyvendinti remiantis žmogiškojo kapitalo perspektyva (Mincer, 1978; Sandell, 1977), tuo tarpu dabartiniuose tyrimuose raginama vadovautis „lyčiai jautriu požiūriu“ (*org. gender sensitive approach*) ir, analizuojant su šeimos migracija susijusius procesus, įtraukti lyties socialinę kategoriją. Šeimos migracija yra sąlygota lyties (Kofman, 2004), o kiekvienas šeimos narys skirtingai prisitaiko prie naujos aplinkos ir priimančios visuomenės keliamų reikalavimų. Tai lemia migracijos kontekste vykstančius pokyčius šeimos viduje – kinta šeimos narių tarpusavio santykiai ir lyčių vaidmenų pasiskirstymas, kurie gali turėti įtakos adaptacijai viešoje erdvėje (darbovietėje, bendruomenėje ir pan.). Pasak Müller-Bachmann (2008 pagal de la Hoz, 2007), santykiai šeimoje ir šeimos narių elgesys, kurį lemia priimančios visuomenės reikalavimai, yra suprantamas kaip viešo ir privataus gyvenimo sąsaja.

Su laiku kito ne tik teorinis ir metodologinis požiūris į šeimos migracijos, bet ir socialinės adaptacijos reiškinį. Ilgą laiką vyravusį požiūrį, kad adaptacija yra vienkryptis procesas, kurio metu imigrantai atsisako savo etninio tapatumo ir perima priimančios visuomenės elgesio normas ir praktikas, pakeitė požiūris, kad adaptacija yra ilgalaikis akultūracijos rezultatas. Šio požiūrio pradininkas Berry (1997) išskiria keturias akultūracijos strategijas – integraciją, separatizmą, asimiliaciją ir marginalizaciją, kurių pasireiškimas priklauso nuo socialinių ryšių su kitomis etninėmis grupėmis ir etninio tapatumo palaikymo. Svarbu paminėti, kad Berry (1997) siūlomą akultūracijos schemą mokslininkai Lietuvoje (Kasatkina ir Leončikas, 2003) pritaikė etninių mažumų adaptacijos tyrimams iš sociologinės perspektyvos, kuriuose svarbiu aspektu tampa tikslo šalies socialinis kontekstas. Šio pobūdžio tyrimuose akultūracijos strategijos įvardinamos kaip adaptacijos tipai, nes jie nėra sąmoningai pasirenkami, o juos lemia socialinio konteksto veiksniai. Mokslinėje literatūroje socialinio konteksto veiksniai yra siejami su tikslo šalyje įgyvendinama migracijos ir migrantų integracijos politika, visuomenės požiūriu imigrantų atžvilgių, o taip pat imigrantų bendruomenėmis ir jų turimais resursais (Kofman et al., 2011; Portes ir Rivas, 2011; Portes, Rumbaut ir Berkely, 2001).

Migracijos reiškinio tyrimų Lietuvoje atliekama nemažai, tačiau daugumai jų trūksta sistemiškumo, tęstinumo ir ilgalaikės strategijos (Sipavičienė ir Stankūnienė, 2011). Imigracijos problematika didesnio Lietuvos tyrėjų dėmesio sulaukia tik pastarąjį dešimtmetį, o tai galima sieti su Lietuvos narystės ES pradžia 2004 m., Šengeno erdvės plėtra 2007 m. bei platesnes mokslininkų tyrimų galimybes atvėrusio Europos fondo trečiųjų šalių piliečių integracijai (EIF) įkūrimu 2007 m.

Nepaisant fakto, kad šeimos susijungimo atvejai išlieka populiariausia (išskyrus 2008 m. ir 2014 m.) ne ES piliečių² atvykimo į Lietuvą aplinkybių, šalyje išsamių šio reiškinio tyrimų nėra atlikta. Daugumos Lietuvoje įgyvendinamų imigracijos srities tyrimų objektas yra su ekonomine migracija susiję klausimai, tuo tarpu šeimos migracijos reiškinys į tyrimus yra įtraukiamas tik epizodiškai arba lieka iš viso neanalizuojamas. Taip pat svarbu paminėti, kad kol kas šalyje įgyvendintuose migracijos tyrimuose nėra pakankamai dėmesio skiriama socialinės lyties kategorijai ir jos taikymui analizuojant imigrantų adaptacijos priimančioje visuomenėje patirtis.

Aptarti šeimos migracijos tyrimų klausimai bei Lietuvoje įgyvendinamų imigracijos tyrimų stoka formuoja **probleminius** disertacijos temos aspektus. Visų pirma, imigracija dėl šeimos susijungimo nėra išsamiai tyrinėta Lietuvoje. Reikėtų paminėti, kad su šiuo reiškiniumi susiję klausimai yra fragmentiškai įtraukti tik į keletą imigracijos reiškinį Lietuvoje apžvelgiančių tyrimų. Antra, analizuojant imigrantų dėl šeimos susijungimo adaptacijos patirtis iš sociologinės perspektyvos, svarbu laikytis nuostatos, kad adaptacijos tipai nėra sąmoningai pasirenkami, o juos veikia tikslo šalies socialinis kontekstas. Trečia, šeimos migracijos problematikos tyrimuose nepakankamai dėmesio skiriama socialinės lyties kategorijai, pasireiškiančiai per lyčių vaidmenis, santykius ir jų hierarchiją. Analizuojant imigrantų adaptacijos priimančioje visuomenėje patirtis svarbu atkreipti dėmesį į su lyčių vaidmenų šeimoje pasiskirstymu ir tikslo šalies socialinio kontekstu susijusius veiksnius bei šių veiksnių sąsajas, t.y. ištirti kaip privati ir viešoji erdvė sąveikauja tarpusavyje socialinės adaptacijos metu – kokį poveikį su adaptacija susiję veiksniai gali turėti šeimai (lyčių vaidmenų šeimoje prisiėmimo ir pasiskirstymo kaitai) ir, atvirkščiai, kaip veiksniai šeimoje gali veikti socialinę adaptaciją priimančioje visuomenėje. Galiausiai, lytis neveikia kaip atskira kategorija ir pasireiškia su kitomis

² Ne Europos Sąjungos pilietis - užsienietis, neturintis vienos iš Europos Sąjungą sudarančių valstybių pilietybės (pagal Lietuvos Respublikos įstatymą "Dėl užsieniečių teisinės padėties").

arba per kitas socialines kategorijas (Crenshaw, 1991; Davis, 2008). Tad įgyvendinant feministinės krypties migracijos tyrimus rekomenduojama taikyti sąveikinį požiūrį (org. *intersectionality*). Disertacijoje, taikant šį požiūrį, analizuojama kaip socialinės adaptacijos metu pasireiškia ir sąveikauja tarpusavyje socialinės lyties ir etniškumo kategorijos.

Probleminiai disertacijos temos aspektai suponuoja disertacijos tyrimo **aktualumą**:

1) Papildomas mokslinis imigracijos dėl šeimos susijungimo reiškinio ištirtumas Lietuvoje.

2) Tiriama viena gausiausių pagal atvykimo į Lietuvą atvejus imigrantų grupių šalyje, o pagal pratęsimų leidimų gyventi skaičių ir labiausiai linkusi gyvenimo ateityje perspektyvas sieti su Lietuva.

3) Tiriama, kaip socialinės adaptacijos eigą priimančioje visuomenėje veikia veiksniai, susiję su tikslo šalies socialiniu kontekstu ir lyčių vaidmenų šeimoje pasiskirstymu.

Tyrimo **naujumas** pasireiškia:

1) Analizuojant imigracijos ir socialinės adaptacijos reiškinius, paprastai moksliniuose tyimuose laikomus neutralius lyties atžvilgiu, įtraukiama socialinės lyties kategoriją.

2) Tiriama, kokią įtaką dėl šeimos susijungimo imigravusių ne ES piliečių socialinei adaptacijai turi lyčių vaidmenų pasiskirstymas šeimoje ir, atvirkščiai, kaip socialinė adaptacija priimančioje visuomenėje veikia šeimos gyvenimą.

3) Taikomas sąveikinis požiūris, padedantis atskleisti kaip lyties ir etniškumo socialinės kategorijos pasireiškia ir sąveikauja tarpusavyje dėl šeimos susijungimo imigravusių ne ES piliečių socialinės adaptacijos metu.

Tyrimo tikslas – ištirti ne Europos Sąjungos (ES) piliečių, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, socialinės adaptacijos ypatumus, įvertinant socialinio konteksto, socialinės lyties ir etniškumo reikšmę ir sąsajas.

Objektas: ne ES piliečių, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, socialinė adaptacija tikslo šalyje.

Dalykas: socialinio konteksto, socialinės lyties ir etniškumo reikšmė ne ES piliečių, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, socialinei adaptacijai priimančioje visuomenėje.

Tyrimo uždaviniai:

1) Atlikti teorinę imigracijos dėl šeimos susijungimo tyrimų Lietuvoje ir užsienyje apžvalgą, Lietuvoje ir ES įgyvendinamos migracijos politikos, migracijos dinamikos statistinių duomenų bei visuomenės nuostatų ne ES piliečių atžvilgiu analizę.

2) Ištirti, kokią įtaką, remiantis socialinės adaptacijos procesus aiškinančiomis teorijomis, ne ES piliečių socialinei adaptacijai turi tikslo šalies socialinis kontekstas bei lyties ir etniškumo socialinės kategorijos.

3) Pagal sudarytą empirinio tyrimo metodologiją ištirti ne ES piliečių, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, socialinės adaptacijos ypatumus tikslo šalyje.

Disertacijos ginamieji teiginiai:

1) Dėl šeimos susijungimo aplinkybės imigravusių ne ES piliečių socialinės adaptacijos eiga yra susijusi su lyčių vaidmenų šeimoje pasiskirstymu, priimant sprendimą migruoti ir susijungti su šeima Lietuvoje.

2) Dėl šeimos susijungimo aplinkybės imigravusių ne ES piliečių socialinės adaptacijos tipas priimančioje visuomenėje nėra sąmoningai pasirenkamas, o priklauso nuo tikslo šalies socialinio konteksto.

3) Lyčių vaidmenų pasiskirstymas šeimoje turi įtakos socialinei adaptacijai priimančioje visuomenėje, o jos metu kylantys iššūkiai lemia lyčių vaidmenų šeimoje kaitą.

4) Etniškumo socialinė kategorija taip pat svarbus, socialinės adaptacijos eigą lemiantis, veiksnys, imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste yra situacinis ir veikia kartu su socialinės lyties kategorija.

Teorinė-mokslinė disertacijos reikšmė yra susijusi su šeimos migracijos reiškinių teoriniu ir empiriniu neištirtumu Lietuvoje bei siekiu atskleisti dėl šeimos susijungimo į šalį atvykstančių ne ES piliečių socialinės adaptacijos ypatumus ir kaip juos veikia tikslo šalies socialinis kontekstas (migracijos politika, visuomenės nuostatos ir migrantų bendruomenės bei jų pagalbos resursai naujai į šalį atvykstantiems imigrantams). Tyrime didelis dėmesys skiriamas socialinės lyties kategorijai ir su ja susijusiems veiksniams.

Tokia metodologinė prieiga papildo Lietuvoje neišplėtotą feministinių migracijos tyrimų metodologiją. Taip pat, analizuojant imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinės adaptacijos patirtis, taikomas sąveikinis požiūris, pagal kurį tiriama kaip lyties ir etniškumo socialinės kategorijos pasireiškia ir kaip sąveikauja tarpusavyje socialinės adaptacijos metu.

Praktinė disertacijos reikšmė yra susijusi su išsamia šeimos migracijos reiškinio analize, kuri apima: struktūrinių šeimos migracijos veiksnių (imigracijos dėl šeimos susijungimo politiką ES ir Lietuvoje; imigracijos dėl šeimos susijungimo dinamiką; visuomenės nuostatas imigrantų atžvilgiu) pristatymą; valstybinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų (NVO) atstovų, dirbančių migracijos ir migrantų integracijos srityje, interviu; o taip pat ne ES piliečių, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, asmenines migracijos ir socialinės adaptacijos patirtis. Tyrimo metu gauti duomenys panaudoti formuluojant rekomendacijas migracijos ir migrantų integracijos politikos formuotojams, paslaugas imigrantams teikiančioms organizacijoms. Be to, pasiūlytos gairės moksliniam migracijos ir imigrantų socialinės adaptacijos tyrimams ateityje.

Struktūrinės disertacijos dalys:

Pirmoje disertacijos dalyje yra išsamiai pristatoma šeimos migracijos reiškinio samprata, mokslinių tyrimų kryptys ir socialinės adaptacijos tyrimų prielaidos. Aptarus šeimos migracijos tyrimų dinamiką ir kryptis bendrai socialinių mokslų kontekste bei Lietuvoje, išsamiau analizuojamos dvi teorinės adaptacijos perspektyvos. Visų pirma, remiantis J.W.Berry (1997, 2005) išvalgomis pristatomas akultūracijos tyrimo modelis ir keturios adaptacijos strategijos. Kadangi disertacijos tyrimas yra sociologinis, kitaip nei Berry siūlomame akultūracijos tyrimo modelyje, laikomasi nuostatos, kad adaptacija nėra pasirenkama sąmoningai, o adaptacijos tipas yra daugiau nei individualaus elgesio strategija ir priklauso nuo tikslo šalies socialinio konteksto (Kasatkina ir Leončikas, 2003). Socialinis kontekstas disertacijoje operacionalizuojamas pagal segmentinės asimiliacijos teoriją ir apima tikslo šalies migracijos ir migrantų integracijos politiką, priimančios visuomenės nuostatas imigrantų atžvilgiu ir migrantų bendruomenės bei jų pagalbos resursus naujai į šalį atvykstantiems imigrantams. Atsižvelgiant į naujausių feministinės krypties migracijos tyrimų rekomendacijas, disertacijoje aptariama

socialinės lyties kategorija bei tiriamos privačios ir viešos erdvės sąsajos imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinės adaptacijos kontekste. Šioje dalyje taip pat pristatomas ir sąveikinis požiūris pagal kurį imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinė adaptacija analizuojama įvertinant kelių – lyties ir etniškumo – socialinių kategorijų sąveiką. Teorinė disertacijos dalis baigiama analizuojant etniškumo svarbą ir jo vaidmenį šeimos migracijos kontekste. Pagal šioje dalyje aptartas teorines ir metodologines prieigas konstruojamas empirinio tyrimo modelis.

Antroji disertacijos dalis yra skirta struktūriniais imigrantų dėl šeimos susijungimo ir socialinės adaptacijos veiksniams aptarti. Visų pirma, šioje dalyje pristatoma išsami migracijos dėl šeimos susijungimo ES ir Lietuvoje politikos analizė, kuri apima šalyje taikomų šeimos susijungimo reikalavimų ne ES piliečiams apžvalgą, o taip pat, remiantis tarptautinio tyrimo „Migrantų integracijos politikos indeksas“ (MIPEX 2015) duomenimis, pateikiamas šalyje taikomų reikalavimų palyginimas su kitomis ES valstybėmis narėmis. Toliau pristatoma migracijos dinamika Lietuvoje, atskleidžiant kaip ji kito nuo Lietuvos narystės ES pradžios 2004 m., ypatingą dėmesį skiriant migracijos dėl šeimos susijungimo ir mišrių šeimų šalyje statistikai. Siekiant išsamiau pristatyti Lietuvos socialinį kontekstą, šioje disertacijos dalyje taip pat yra atliekama ir Lietuvos gyventojų nuostatų imigrantų atžvilgiu analizė.

Trečioje dalyje, atsižvelgiant į pirmoje ir antroje disertacijos dalyse aptariamus teorinius, metodologinius ir struktūrinių veiksnių aspektus, yra pristatomas empirinis disertacijos tyrimas, jo metodai, imtis ir rezultatai. Pirmiausia, aprašomas empirinio tyrimo modelis ir pateikiamas empirinio tyrimo pagrindimas. Pristatant empirinio tyrimo modelį akcentuojama, jog tyrime laikomasi nuostatos, kad adaptacijos tipai yra ilgalaikis socialinės adaptacijos rezultatas, kurio eigai įtakos turi tikslo šalies socialinis kontekstas. Nors socialinės adaptacijos reiškinių aiškinančios teorijos išlieka neutralios lyties atžvilgiu, empiriniame tyrime yra įtraukiama socialinės lyties kategorija ir tiriami kaip adaptacijos tipas priimančioje visuomenėje priklauso nuo lyčių vaidmenų pasiskirstymo šeimoje. Socialinės lyties ir etniškumo kategorijos laikomos kertinėmis analizuojant imigrantų, atvykusių į Lietuvą šeimos susijungimo atveju, socialinės adaptacijos priimančioje visuomenėje patirtis. Po empirinio tyrimo modelio aprašymo yra pristatomi tyrimo metodai ir pagrindžiama, kodėl tyrimo įgyvendinimui pasirinktas kokybinis tyrimo metodas. Vėliau pristatomas duomenų rinkimo instrumentas, tyrimo dalyvių

atrankos būdai ir kriterijai bei trimo dalyvių sociodemografinės charakteristikos. Toliau išsamiai aprašoma empirinio tyrimo eiga bei įvardinamos kliūtys su kuriomis buvo susidurta įgyvendinant tyrimą. Prieš pristatant empirinio tyrimo rezultatus, aptariama duomenų analizės metodika ir aprašomi pagrindiniai tyrimo metu gautų duomenų analizės žingsniai. Darbo pabaigoje yra pateiktos tyrimo išvados bei suformuluotos rekomendacijos.

IŠVADOS

Apibendrinant teorinę šeimos migracijos ir imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinės adaptacijos analizę, galima daryti šias išvadas:

1. Dėl dėmesio su ekonomine migracija susijusiems reiškiniams, šeimos migracijos reiškinys išlieka teoriškai, empiriškai ir metodologiškai marginalizuotas tarptautinės migracijos tyrimų kontekste.

Nors atlikta išsami tarptautinės migracijos tyrimų analizė rodo, kad pastaruoju metu pastebimas išaugęs susidomėjimas šeimos migracija ir su ja susijusiais procesais, šis reiškinys išlieka teoriškai, empiriškai ir metodologiškai marginalizuotas migracijos tyrimų kontekste. Viena pagrindinių priežasčių, kodėl ši migracijos aplinkybė sulaukia mažesnio mokslininkų dėmesio, yra susijusi su tuo, kad nepaisant metodologinių požiūrių kaitos, migracijos tyrimuose vis dar išlieka ekonominių aplinkybių dominavimas. Kalbant apie migracijos tyrimų įgyvendinimą Lietuvoje, atlikus išsamią šalyje atliktų migracijos tyrimų analizę, galima daryti išvadas, kad dėl šaliai aktualios emigracijos problemos, imigracijos klausimai sulaukia ne tokio didelio mokslininkų susidomėjimo, nors statistiniai duomenys liudija nuolat augantį Lietuvoje gyvenančių užsieniečių skaičių. Be to, imigracijos tyrimai Lietuvoje dažniausiai koncentruojasi į su ekonomine migracija, susijusius klausimus, tuo tarpu viena populiariausia atvykimo į šalį aplinkybė – šeimos susijungimo atvejai – išlieka nepakankamai ištirta.

2. Imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinę adaptaciją ir jos eigą priimančioje visuomenėje lemia ne tik tikslo šalies socialinis kontekstas, bet ir lyčių vaidmenų šeimoje prisiėmimas ir pasiskirstymas.

Adaptacijos tipas yra daugiau nei individualaus elgesio strategija, tad tiriant imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinės adaptacijos patirtis, svarbu, atsižvelgti į tikslo šalies socialinio konteksto faktorius. Be to, šeimos migracijos reiškinys yra sąlygotas lyties ir

šėimos nariai skirtingai reaguoja į priimančios visuomenės keliamus reikalavimus, o tokių aplinkybių nulemtas šėimos narių elgesys gali turėti įtakos šėimos gyvenimui. Ir atvirkščiai, tokie veiksniai kaip lyčių vaidmenų šėimoje pasiskirstymas gali nulemti socialinės adaptacijos tikslo šalyje eigą. Tad šėimos migracijos kontekste be socialinio konteksto faktorių svarbu atkreipti dėmesį ir veiksnius, pasireiškiančius privačioje erdvėje ir susijusius su socialinės lyties kategorija.

3. Socialinė lytis nėra vienintelis socialinės adaptacijos eigą priimančioje visuomenėje lemiantis veiksnys ir pasireiškia su kitomis socialinėmis kategorijomis.

Šiuolaikinės migracijos tyrimuose, kuriuose remiamasi lyčiai jautriu požiūriu, siūloma, atkreipti dėmesį, kad lytis neveikia kaip viena atskira socialinė kategorija, o ji sąveikauja su kitomis socialinėmis kategorijomis, tokiomis kaip etniškumas, ir kurioms vienu metu priklauso tas pats asmuo. Šis metodologinis sąveikinis požiūris padeda atskleisti įvairias lyčių nelygybės formas, pasireiškiančias tiek privačioje, tiek viešojoje erdvėje.

4. Etniškumas šėimos migracijos kontekste interpretuojamas kaip tam tikras socialinis kapitalas.

Migracijos kontekste etniškumas įvardinamas kaip tam tikras socialinis kapitalas, kuris yra panaudojamas situacijose, kai yra reikalingas ir padeda patenkinti iškilusius poreikius. Nors šėimos migracijos kontekste etniškumas kaip socialinis kapitalas gali būti vertinamas teigiamai ir ypač pasitarnaujantis gyvenimo naujoje kultūrinėje aplinkoje pradžioje, tačiau kartu jis gali tapti ir marginalizacijos prielaida.

Struktūrinių imigracijos dėl šėimos susijungimo ir socialinės adaptacijos veiksnių analizė atskleidžia:

1. Imigracija šėimos susijungimo atveju išlieka viena populiariausių ne ES piliečių atvykimo į Lietuvą aplinkybių.

Atlikus išsamią statistinių duomenų analizę, galima teigti, kad imigracija dėl šėimos susijungimo išlieka viena populiariausių ne ES piliečių atvykimo į Lietuvą aplinkybių, kurios dinamikos neveikia nei ekonominė šalies situacija, nei teisiniai pokyčiai, susiję su imigracijos procesų šalyje reguliavimu.

2. Šėimos migracijos politika Lietuvoje neužtikrina imigrantų, atvykusių į šalį šia aplinkybe, integracijos galimybių.

Nacionalinių ir ES teisės aktų analizė bei tarptautinio tyrimo MIPEX duomenų apžvalga, leidžia teigti, kad šeimos susijungimo sąlygos šalyje yra palankios, tačiau itin pažeidžiamas imigrantų dėl šeimos susijungimo statusas šalyje (ypač tų, kurie turi laikiną leidimą gyventi šalyje). Šiai imigrantų grupei suteikiama teisė be papildomo leidimo dirbti šalyje, negarantuoja šių asmenų nepriklausomybės nuo sutuoktinių, kurie turi leidimą gyventi šalyje. Lietuvoje įgyvendinamos migracijos politikos priemonės imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste galima būtų priskirti prie 'aktyvaus skatinimo' (Portes et al., 2001) priemonių, kai kalbama apie užsieniečių, kuriems taikomos palankesnės imigracijos procedūros šeimos narius ir 'pasyvaus priėmimo' (Portes et al., 2001), kai kalbama apie likusių užsieniečių, turinčių teisę į šeimos susijungimą Lietuvoje, ir Lietuvos Respublikos piliečių šeimos narius ne ES piliečius.

Atlikus šalies teisiniuose aktuose numatomų imigrantų integracijos priemonių apžvalgą, atskleista, kad imigrantų integracijos įgyvendinimas yra fragmentiškas ir paliktas tik NVO sektoriui, nenumatant tiesioginio finansavimo jų veiklų įgyvendinimui. Be to, nors NVO veikla apima gana platų paslaugų spektrą, tačiau neįtraukia paslaugų, kurios būtų susijusios su pagalba imigrantų šeimoms, pavyzdžiui, vaikų priežiūros, pagalbos imigrantams derinti profesinį užimtumą ir veiklą namuose ir pan.

3. Dauguma Lietuvos gyventojų nėra tiesiogiai susidūrę ar bendravę su šalyje gyvenančiais imigrantais, o neigiamas priimančios visuomenės požiūris imigrantų atžvilgiu yra formuojamas žiniasklaidos.

Visuomenės nuostatų apklausų duomenų analizė atskleidžia, kad Lietuvos visuomenės nuostatos imigrantų atžvilgiu yra labiau nepalankios, nei palankios šalyje gyvenančių ir į šalį atvykstančių imigrantų atžvilgiu. Dauguma apklausų dalyvių nėra tiesiogiai susidūrę ar bendravę su šalyje gyvenančiais imigrantais, o jų požiūris į kitataučius dažniausiai formuojamas žiniasklaidos. Taip pat nors dauguma Lietuvos gyventojų pripažįsta, kad imigrantai naujoje aplinkoje susiduria su įvairiomis problemomis, tačiau didžioji dalis nepitaria įvairių integracijos priemonių ne ES piliečiams teikimui.

Apibendrinant kokybinio imigrantų dėl šeimos susijungimo socialinės adaptacijos tyrimo rezultatus, daromos šios išvados:

1. Empirinio tyrimo rezultatai patvirtina pirmąjį ginamąjį disertacijos teiginį, kad socialinės adaptacijos eiga yra susijusi su požiūriu į lyčių vaidmenų šeimoje pasiskirstymą, priimant sprendimą migruoti ir susijungti su šeima Lietuvoje.

Šeimose, kuriose vyrauja tradicinis požiūris į lyčių vaidmenų pasiskirstymas, priimant sprendimą migruoti ir šeimai susijungti Lietuvoje, pirmiausia atsižvelgiama į sutuoktinio vyro galimybes tikslo šalyje, dažniausiai tikslo šalies darbo rinkoje. Taip formuojami moterų separatizmo ar marginalizacijos adaptacijos tipai priimančioje visuomenėje – moterys aukoja savo profesinės karjeros galimybes ir/ ar turimą socialinių ryšių ratą, kad būtų kartu su šeima, o dėl tradicinio vaidmenų šeimoje pasiskirstymo, dažniausiai susijusio su vaikų priežiūra, tikslo šalyje susiduria su ribotomis socialinės adaptacijos galimybėmis darbo rinkos ir socialinių ryšių kontekste.

Taip pat empirinio tyrimo rezultatai patvirtina ankstesnių tyrimų išvalgas, kad sprendimas migruoti šeimos migracijos kontekste nėra vien tik racionalus ir ekonominiais sumetimais pasvertas veiksmas – be migracijos priežasčių, susijusių su ekonominėmis aplinkybėmis taip pat minimos tokios priežastys kaip šeimos ir sutuoktinių tarpusavio santykių išsaugojimas, pasirūpinimas Lietuvoje gyvenančio sutuoktinio artimaisiais ar noras, kad vaikai augtų vienam iš sutuoktiniui kultūriškai artimoje aplinkoje.

2. Empirinio tyrimo rezultatai iš dalies patvirtina antrąjį ginamąjį disertacijos teiginį, kad adaptacijos tipas nėra sąmoningai pasirenkamas ir yra daugiau nei individualaus elgesio strategija, nes adaptacijos procesą ir jo rezultatus veikia tikslo šalies socialinis kontekstas:

2.1 Imigracijos politiką Lietuvoje imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste galima priskirti prie 'pasyvaus priėmimo' – vos atvykę į Lietuvą užsieniečiai susiduria su leidimo gyventi šalyje išdavimo kliūtimis ir paslaugų, reikalingų šeimoms gyvenimo šalyje pradžioje, trūkumu. Be to, leidimų gyventi šalyje pratęsimo tvarka nėra tinkama Lietuvoje su šeimomis įsikūrusiems ir čia įsitvirtinusiems užsieniečiams – net ilgiau šalyje gyvenantys, sėkmingai į darbo rinką integravęsi ar gyvenimą šalyje susikūrę užsieniečiai nėra tikri dėl savo statuso ir gyvenimo šalyje ateities perspektyvų – nuolat susiduriama su sunkumais pratęsiant laikinus leidimus gyventi ar laukiant sprendimų dėl leidimo nuolat gyventi šalyje išdavimo.

2.2 Imigracijos politika Lietuvoje nulemia, kad santuoka imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste tampa tam tikra adaptacijos strategija. Tyrimas atskleidžia, kad atvykę į Lietuvą pas (ilgalaikius) partnerius užsieniečiai įteisina santuokas, siekdami pasinaudoti šalies įstatymuose reglamentuojama teise pagal kurią šeimos susijungimo pagrindu atvykusiems asmenims nereikia atskiro leidimo dirbti šalyje. Be to, dėl negaliojančio partnerystės įstatymo, santuoka lieka vienintelė išeitis, palengvinanti ne tik įsitraukimą į šalies darbo rinką, bet ir apskritai atvykimą į šalį ir gyvenimą joje.

2.3 Lietuvos visuomenė yra atviresnė fizine išvaizda, kalba ir išpažįstama religija jiems artimesniems mažumos grupės nariams. Neigiamos visuomenės nuostatos ypač pasireiškia užsieniečių įsidarbinimo ir sveikatos priežiūros kontekste. Nors dauguma tyrimo dalyvių teigė, kad su diskriminacinėmis situacijomis dėl to, kad jie yra užsieniečiai, nesusidūrė arba tokių situacijų nebuvo linkę įvardinti kaip diskriminacinių, tačiau tyrimas atskleidžia, kad užsieniečiai Lietuvoje vis dėlto susiduria su neigiamomis nuostatomis – dėl išskirtinių fizinių savybių (pvz., tamsesnės odos ar plaukų spalvos) sulaukia didesnio dėmesio viešoje erdvėje, o dėl išpažįstamos religijos ir negebėjimo kalbėti lietuvių kalba susiduria su sunkumais įsidarbinant, išsinuomojant būstą ar gaunant sveikatos priežiūros paslaugas.

2.4 Antrasis disertacijos ginamasis teiginys pasitvirtina tik iš dalies, nes imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste pagal segmentinės asimiliacijos teoriją išskiriamas trečias socialinio konteksto veiksnys, susijęs su imigrantų bendruomenėmis ir jų pagalba naujai į šalį atvykstantiems imigrantams, nėra aktualus. Imigracijos dėl šeimos susijungimo kontekste svarbiausiu pagalbos šaltiniu gyvenimo šalyje pradžioje ir tolimesniuose etapuose tampa ne imigrantų bendruomenės, o sutuoktinis ir jo artimiausia aplinka – artimieji, draugai, bendradarbiai ir pan. Sutuoktinių ir jų artimos aplinkos parama pasireiškė pagalba tvarkantis gyvenimo šalyje formalumus, adaptuojantis naujojoje kultūrinėje aplinkoje pereinamojo laikotarpio metu, o taip pat įsitraukiant į šalies darbo rinką.

3. Adaptacijos tipas šeimos imigracijos kontekste nėra pastovus, o nuolat, priklausomai nuo veiksmų viešoje ir privačioje erdvėse kintantis adaptacijos rezultatas.

Tyrimo duomenys patvirtina adaptacijos reiškinių nepastovumą – tas pats žmogus gali būti pasiekęs integraciją tikslo šalies darbo rinkoje, tačiau patirti segregaciją priimančioje visuomenėje socialinių ryšių kontekste. Be to, kitaip nei teigiama ankstesnių adaptacijos tyrimų išvadose, empirinis tyrimas atskleidžia, kad mišrių šeimų atveju, etninis tapatumas labiau palaikomas viešojoje erdvėje, o privačiojoje erdvėje socialiniai ryšiai dažniau palaikomi su daugumos grupės nariais.

Tyrimo rezultatai taip pat rodo, kad adaptacijos tipas kinta su laiku – plečiasi socialinių ryšių ratas, kurio tarpe atsiranda ne tik tos pačios etninės kilmės asmenų ar kitų užsieniečių, bet ir Lietuvos Respublikos piliečių, pašnekovai įvardina, kad keičiasi ir jų statusas visuomenėje bei tuo pačiu jų pasitenkinimas šiuo pasiekimu.

Taip pat svarbu pastebėti, kad Berry akultūracijos strategijų schemas pritaikymas tiriant imigracijos dėl šeimos susijungimo reiškinių kokybinio tyrimo metodu yra probleminis, o kai kuriais atvejais nustatyti, kokį adaptacijos tipą galima būtų priskirti informantui yra subjektyvu. Tyrimo metu pastebėta, kad nustatant adaptacijos tipą pagal numatytus veiksnius (pasitenkinimą pasiektu statusu ir išlaikytą etninį tapatumą), galima būtų teigti, kad pašnekovų adaptacijos tipas – separatizmas ar marginalizacija, tačiau patys pašnekovai nėra linkę taip vertinti savo padėties priimančioje visuomenėje. Pavyzdžiui, pašnekovams, teigusiems, kad darbe socialinius ryšius palaiko tik su kitais užsieniečiais, bendrauja anglų kalba ir dėl užimamos pozicijos nėra patenkinti savo statusu, galima būtų priskirti marginalizacijos ar separatizmo adaptacijos tipus, tačiau patys tyrimo dalyviai nėra linkę taip vertinti savo padėties priimančioje visuomenėje ir teigia, kad jaučiasi integravęsi, nes šalyje gyvena su šeima, moka valstybei mokesčius ir pan.

4. Empirinio tyrimo metu gauti duomenys patvirtina trečiąjį ginamąjį disertacijos teiginį, kad lyčių vaidmenų pasiskirstymas šeimoje turi įtakos socialinei adaptacijai priimančioje visuomenėje.

4.1. Moterys dažniau nei vyrai patiria segregaciją socialinių ryšių prasme (jų socialiniai ryšiai paprastai yra susiję su vaikais – pažįstami iš vaikų darželio ar mokyklos, popamokinės veiklos būrelių, etc.), marginalizaciją darbo rinkos kontekste, tačiau greičiau integruojasi lingvistiniu aspektu. Tokios patirtys ypač atsispindi moterų, kurių šeimose vyrauja tradicinis požiūris į lyčių vaidmenis, pasakojimuose.

4.2. Tradicinio vyro kaip šeimos maitintojo vaidmens neišpildymas neigiamai veikia imigrantų vyrų socialinės adaptacijos patirtis. Be to, jie sunkiau nei moterys išgyvena pereinamąjį gyvenimo tikslo šalyje laikotarpį, kurio pabaigą dažniausiai sieja su įsidarbinimu ir stabilių pajamų šaltiniu.

4.3. Tyrimas atskleidžia, kad įvairūs migracijos ir socialinės adaptacijos procesai taip pat gali turėti įtakos sutuoktinių tarpusavio santykiams, o kai kuriais atvejais ir nulemti socialinės adaptacijos eigą. Tyrimo dalyvių patirtys rodo, kad ypač gyvenimo šalyje pradžioje, dėl imigrantų šeimos susijungimo atveju patiriamos įvairiapusės priklausomybės nuo sutuoktinių, šeimoje kyla įtampa ir konfliktai. Kai kuriais atvejais tai tampa paskatinimu greičiau adaptuotis priimančioje visuomenėje (pvz., mokytis kalbos ir/ arba įsidarbinti).

5. Empirinio tyrimo duomenys patvirtina ketvirtąjį ginamąjį disertacijos teiginį, kad etniškumo socialinė kategorija taip pat yra svarbus socialinės adaptacijos eigą lemiantis veiksnys. Migracijos dėl šeimos susijungimo kontekste yra situacinė ir veikia kartu su socialinės lyties kategorija.

Empirinio tyrimo dalyvių patirtys atskleidžia, kad etniškumas migracijos dėl šeimos susijungimo kontekste yra situacinis ir dažniausiai panaudojamas situacijose, kai jo reikia ieškant įvairaus pobūdžio informacijos (pvz., susijusios su leidimais gyventi šalyje) ir plečiant socialinių ryšių ratą. Bene labiausiai 'panaudojama' etniškumo savybė – kalba, kuri pasitarnauja įsidarbinant Lietuvoje. Tačiau, kitaip nei teigiama įvairių tarptautinės migracijos tyrimų išvadose, etniškumas tyrime dalyvavusiems imigrantams nebuvo toks svarbus ieškant įsidarbinimo vietos.

Empirinio tyrimo metu etniškumo ir socialinės lyties kategorijų sąveika labiausiai atsiskleidžia, kuomet kalbama apie moterų migrančių adaptacijos darbo rinkoje atvejus. Tokie tyrimo rezultatai patvirtina ir ankstesnių tyrėjų įžvalgą, kad moterys migrantės patiria dvigubą 'diskriminaciją' darbo rinkos kontekste. Moterims yra sunku susirasti darbą, nes yra atvykėlės (pvz. dėl lietuvių kalbos gebėjimų stokos), o išlaikyti gautą darbo poziciją yra sudėtinga dėl lyčių vaidmenų pasiskirstymo šeimoje (pvz., vaikų priežiūros).

REKOMENDACIJOS

1. Apibendrinant empirinio tyrimo rezultatus ir teorinius šeimos imigrantų socialinės adaptacijos tyrimų aspektus, **ateityje įgyvendinamuose moksliniuose šeimos migracijos tyrimuose rekomenduojama:**

Atsižvelgiant į migracijos dėl šeimos susijungimo reiškinio populiarumą yra matomas su šiuo reiškinio susijusių procesų tyrimų poreikis. Tikslinga būtų atlikti tyrimą, kuris atskleistų ne tik individualias imigrantų dėl šeimos susijungimo patirtis, bet ir į tyrimą įtrauktų kitus šeimos narius. Ypač aktualu ateityje būtų ištirti kaip priimančioje visuomenėje adaptuojasi šių imigrantų vaikai ir su kokiais struktūriniais socialinio konteksto veiksniais keliamais iššūkiais jie susiduria ir, to pasekoje, kaip jie save identifikuoja priimančioje visuomenėje ir kokias išvelgia gyvenimo šalyje ateities perspektyvas.

2. Apibendrinant empirinio tyrimo rezultatus (atsižvelgiant į asmenines imigrantų dėl šeimos susijungimo patirtis ir į tyrime dalyvavusių ekspertų išsakytą nuomonę) ir struktūrinių imigrantų dėl šeimos susijungimo bei jų socialinės adaptacijos veiksnių analizės duomenis, **migracijos ir migrantų integracijos politikos formuotojams rekomenduojama:**

2.1 Supaprastinti šeimos susijungimo sąlygas, sutrumpinant dvejų metų laukimo laikotarpį užsieniečiams, gyvenantiems ir dirbantiems Lietuvoje bei norintiems susijungti su kilmės šalyje likusiais šeimos nariais. Taip pat sudaryti lankstesnes sąlygas susijungti su šeima Lietuvoje studijuojantiems užsieniečiams. Tokios sąlygos ne tik skatintų šių asmenų integraciją šalyje, bet ir, galima manyti, sukurtų aplinkybes dėl kurių daugiau užsieniečių matytų ilgalaikes gyvenimo šalyje perspektyvas.

2.2 Sudaryti lankstesnes sąlygas užsieniečiams, sukūrusiems šeimas su Lietuvos Respublikos piliečiais, dirbantiems ir mokantiems mokesčius valstybei, pakeičiant leidimus laikinai gyventi į leidimą nuolat gyventi. Tyrimo dalyvių patirtys atskleidžia, kad nepaisant to, kad Lietuvoje užsieniečiai yra sukūrę šeimas, turi nuolatinį darbą, yra įsigiję būstą ir pan., jiems gali būti priimtas neigiamas sprendimas dėl leidimo nuolat gyventi šalyje išdavimo. Informantai įvardina, kad tokios aplinkybės sukelia nesaugumo dėl ateities jausmą.

2.3 Labiau apsaugoti užsieniečio, gyvenančio Lietuvoje šeimos susijungimo pagrindu, statusą, kuris šiuo metu numato visišką priklausomybę nuo sutuoktinio. Pavyzdžiui, leidimas gyventi šiuo pagrindu atvykusiam užsieniečiui panaikinamas santuokos nutraukimo atveju; tuomet, kai nuolatinis leidimas gyventi nutraukiamas užsieniečiui kartu yra panaikinami ir leidimai gyventi jo šeimos nariams. Įstatymas nenumato jokių dėl šeimos susijungimo aplinkybės atvykusių asmenų statusą apsaugančių išimčių, įskaitant ir smurto šeimoje atvejais.

2.4 Greičiau ir efektyviau vykdyti sprendimo dėl leidimo gyventi išdavimo priėmimą. Tyrimo dalyvių patirtys atskleidžia, kad užsieniečiai dažnai susiduria su situacijomis, kai baigiantis jų vizų galiojimui sprendimas dar nėra priimtas, tad jie neretai yra priversti grįžti į savo kilmės šalį ir ten laukti, kol bus priimtas sprendimas dėl jų gyvenimo Lietuvoje galimybių. Tokios aplinkybės sukelia papildomus iššūkius ir problemas šeimai, tiek kalbant apie sutuoktinių tarpusavio santykius, tiek finansinius klausimus ir pan.

2.5 Svarstant imigracijos ir imigrantų integracijos klausimus, svarbu numatyti reguliarių ir pastovų finansavimą institucijoms, teikiančioms paslaugas Lietuvoje gyvenantiems ir į Lietuvą atvykstantiems užsieniečiams.

2.6 Svarstant imigracijos ir imigrantų integracijos politines gaires, įtraukti paslaugų paketą, kuris apimtų paslaugas, padedančias užsieniečiams derinti šeimos gyvenimą ir profesinį užimtumą.

3. Apibendrinant empirinio tyrimo duomenis, organizacijoms, teikiančioms paslaugas imigrantams ir jų šeimoms, rekomenduojama į paslaugų sąrašą įtraukti paslaugas, kurios padėtų imigrantams derinti šeimos gyvenimą ir darbą ir taip padidintų integracijos į darbo rinką galimybe, pvz., į paslaugų sąrašą įtraukti vaikų priežiūros paslaugas ar panašias paslaugas, kurios padėtų derinti šeimos gyvenimą ir profesinį užimtumą.

List of publications

1. **Blažytė, G.** 2015. Etniškumas kaip socialinis kapitalas (*Ethnicity as a social capital in the context of migration*) // Socialinių mokslų studijos/ Societal Studies, 2015 7(2), p. 394-410.

2. **Blažytė, G.** 2015. Visuomenės nuostatos imigracijos atžvilgiu ir jų atsiradimo prielaidos (*Public attitudes towards immigration and their preconditions*) // Etniškumo studijos/ 2015/1.Lietuvos socialinių tyrimų centras, Vaibra 2015, p. 107-134. ISSN 1822-1041.

3. **Blažytė, G.** 2014. Migracijos procesų kaita ir imigracijos tendencijos šeimos susijungimo pagrindu Lietuvoje 2004-2013 m. laikotarpiu (*Changes in migration processes in Lithuania from 2004 to 2013*) // OIKOS. Lietuvių migracijos ir diasporos studijos 2014 Nr.1 (17), Vytauto Didžiojo Universitetas, p. 7-22, ISSN 1822-5152.

4. **Blažytė, G.** 2014. Imigracija šeimos susijungimo pagrindu Lietuvoje (*Immigration on the grounds of family reunification to Lithuania*) // Tiltas į ateitį, p. 75-79, ISSN 1822-7260, Nr. 1 (8).

Results of the dissertation were presented in the following conferences:

1. 23/26-02-2017 “Family migration to Lithuania: social adaptation challenges and opportunities”. Nordic Summer University Symposium Winter 2017, Justice Across Borders: Ethics and Human Movement. Organizer: Nordic Summer University, Wroclaw, Poland.

2. 5/6-11-2015 “Family migration to Lithuania: challenges and future perspectives“. European conference “Families beyond borders“, Bulgarian Centre of Women’s Studies and Policies“ and ”The Confederation of Family Organisations in the European Union“, Sofia (Bulgaria).

3. 09/10-10-2015 “Family migration to Lithuania: ethnicity, gender and mobility strategies“. Doctoral workshop „Academic writing and effective presentation“, Vilnius (Lithuania).

4. 13-02-2015 “Family migration to Lithuania: ethnicity, gender and mobility strategies“. Doctoral workshop “Research methodology and data collection methods”, Riga (Latvia).

5. 09-05-2014 “Imigracija šeimos susijungimo pagrindu Lietuvoje” (*Immigration on the grounds of family reunification in Lithuania*). XII-oji studentų mokslinė konferencija “Socialiniai ir humanitariniai mokslai – 2014: iššūkiai globalizacijos kontekste”, Kauno Technologijos Universitetas, Kaunas (Lithuania).

6. 04-04-2014 “Third country nationals in Lithuanian society: societal attitudes and their changes“. The 2014 Annual Academic Conference „Demography, multiculturalism, citizenship“, LCC International University, Klaipėda (Lithuania)

7. 5/6-06-2013 “Migration in Lithuania: mobility strategies and gender“. International conference “Social transformation in contemporary society 2013, Vilnius (Lithuania).

About the author

Giedrė Blažytė is a junior researcher in the Institute for Ethnic Studies at the Lithuanian Social Research Centre. Her scientific interests lie in contemporary migration processes related to the topics of family migration, migration and gender, as well as irregular migration. As a project executor and independent expert Giedrė Blažytė has been involved in different projects and migration research on national and international level: “FRANET” (a multidisciplinary research network of the EU Agency of Fundamental Rights); “Living and working conditions of labour migrants in Lithuania” (The European Fund for the Integration of Third Nationals (EIF)); “Migrant Integration Policy Index” (MIPEX) (EIF); „Trajectories and Evaluation Mechanisms of Integration of Third-country Nationals“ (EIF); “European website on integration” (European Commission), other.

As a Ph.D student Giedrė Blažytė participated in qualification courses on research methods („Introduction to research methods in Ethnic and migration studies“, Institute for Research on Migration, Ethnicity and Society (REMESO), Norrköping, Sweden). She is also a former trainee of the EU Agency of Fundamental Rights and International Organisation for Migration (Special Liaison Mission to the OSCE, UN and International Organizations in Vienna, Austria).

Giedrė Blažytė has published several articles on the issues of contemporary migration and trafficking in human beings: “Ethnicity as a social capital in the context of migration“ (2015), “Public attitudes towards immigration and their preconditions“ (2015); “Changes in migration processes in Lithuania from 2004 to 2013” (2014), other.